

*И светлост светли у тами,
и тама је не обузе.
(Јн 1,5)*

Проф. др Тања Поповић

КЊИЖЕВНОСТ У ДИЈАЛОГУ

Зборник радова са научног скупа посвећеног проф. др Тањи Поповић

Издавач

Универзитет у Београду - Филолошки факултет
Студентски трг 3, 11000 Београд

За издавача

Проф. др Ива Драшкић Вићановић

Едиција Катедре за општу књижевност и теорију књижевности

Уредиле

Адријана Марчетић
Дуња Душанић
Оливера Жижовић
Снежана Калинић

На насловној страни корица

Пушкинова радна соба и библиотека, Санкт Петербург

Дизајн корица и књижног блока

Марија Јевтић

Прелом

Мара Торбица Јовановић

Тираж 70

Штампа

МАБ, Београд

ISBN 978-86-6153-753-0

https://doi.org/10.18485/tp_kud.2024

Забрањена је свака врста прештампавања и фотокопирања, укључујући ручно или софтверско, неовлашћено копирање и умножавање садржаја или делова садржаја. Сва права задржавају издавач и аутори.

Научни одбор

Проф. емеритус Душан Иванић,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
Проф. емеритус Драган Стојановић,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
Проф. др Ива Драшкић-Вићановић,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
Prof. dr Zoran Milutinović,
University College London, School of Slavonic and East European Studies
Проф. др Јован Попов,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
Проф. др Весна Елез,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
др Бојан Јовић, научни саветник,
Институт за књижевност и уметност, Београд

Рецензенти зборника

Prof. dr Vesna Goldsworthy,
University of Exeter; Faculty of Humanities, Arts and Social Sciences
Prof. dr Tamara Đermanović,
University of Pompeu Fabra, Barcelona; Faculty of Humanities
Prof. dr Giorgio Ziffer,
University of Udine; Foreign Languages and Literatures

Проф. др Тања Поповић
ОДАБРАНА БИБЛИОГРАФИЈА

Књиге

- 1) Тања Поповић, *Источни канон*, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад, 2019, 277 стр.
- 2) Таня Попович, А. С. Пушкин в диалоге с другим, Издательство Нижегородского университета, Большое Болдино – Нижний Новгород, 2018, 156 стр.
- 3) Тања Поповић, *Стратегије приповедања*, Службени гласник, Београд, 2011, 282 стр.
- 4) Тања Поповић, *Песници и поклоници*, Службени гласник, Београд, 2010, 260 стр.
- 5) Тања Поповић, *Поема или модерни еп*, Службени гласник, Београд, 2010, 120 стр.
- 6) Тања Поповић, *Потрага за скривеним смислом: компаратистичка читања*, Београд, Логос Арт, 2007, 219 стр.
- 7) Tanja Popović, *Rečnik književnih termina*, Logos Art, Beograd, 2007, 831 str. (drugo izdanje 2010).
- 8) Тања Поповић, *Српска романтичарска поема*, Институт за књижевност и уметност, Београд, 1999, 331 стр.
- 9) Тања Поповић, *Динамика традицији*, Studi Slavi, Università degli studi di Pisa, Dipartimento di linguistica, No 5, Pisa 1996, 224 str.
- 10) Тања Поповић, *Последње Сарајлијино дело*, Институт за књижевност и уметност, Београд, 1992, 146 стр.

Приређивачки рад и преводи

- 1) А. С. Пушкин, *Изабрана дела I–II*. Приредила, написала поговор и коментаре Тања Поповић. Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад, 2019. Т. I – 585 стр, Т. II – 823 стр.
- 2) *Сербская мысль о русской литературе*. Составитель Таня Попович. Филологический факультет Белградского университета, Белград, 2015.
- 3) *Јован Јовановић Змај*. Приредила Тања Поповић. Антологијска едиција Десет векова српске књижевности, књ. 36, Матица српска, Нови Сад, 2012, 483 стр.
- 4) *Формалисти о Пушкину*. Избор, превод и предговор Тања Поповић. Терсит, Београд, 1994, 138 стр.
- 5) Виктор Жирмунски, *Од симболизма до акмеизма*. Избор, превод и предговор Тања Поповић. Горњи Милановац, Дечије новине, 1991, 208 стр.
- 6) Сима Милутиновић Сарајлија, *Трагедија српскога господара и вожда Карађорђа*. Приредила, написала поговор, коментаре и речник Тања Поповић. Стручна редакција др Душан Иванић. БИГЗ, Дечије новине, Народна библиотека Србије, Београд, 1990, 436 стр.

1.

СЕЋАЊЕ НА ТАЊУ ПОПОВИЋ

ДИЈАЛОГ КАО ЖИВОТНО, НАУЧНО И ЕСТЕТСКО НАЧЕЛО¹

У једном од наших многобројних, креативном енергијом и радошћу испуњених разговора о руској култури и уметности, посебно о руским књижевним класицима и њиховим делима насталим у XIX и током првих деценија XX века, Тања Поповић (1963–2020), редовни професор на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета Универзитета у Београду, осврнула се на реченицу из Толстојеве *Ане Карењине*, реченицу која је за њу, како је говорила, у сваком новом читању била и остала подједнако снажна, потресна и лепа. Посреди су речи којима се приповедач опрашта од насловне јунакиње романа, сумирајући њен одлазак из живота: „А свећа, под којом је она читала књигу пуну немира, обмана, невоља и зла, плану светлошћу сјајнијом но икада, обасја јој све оно што је раније било у мраку, запуккета, поче да бледи и заувек се угаси“.

Изненада и у невреме угасила се свећа која је обасјавала књигу Тање Поповић, осветљавајући током протеклих деценија далеко више животних радости, лепоте, истине и добра, мада је, у то нема сумње, било у тој истој књизи и немало невоља и зала. За снажну превагу оног позитивног превасходно је, међутим, заслужно ретко умеће које је Тања Поповић поседовала: способност да се усредсреди и посвети лепоти, да светлошћу победи неретко свеprisутну таму.

О томе понајпре сведочи импозантан број њених професионалних, научних постигнућа и објављених радова: девет ауторских књига и више од две стотине студија и прилога из области славистике, компаратистике, текстологије, историје и теорије књижевности, публикованих на српском, руском и енглеском језику.

¹ Овај текст представља незнатно проширену верзију сећања на проф. Тању Поповић и њена професионална постигнућа, који је објављен у *Зборнику Матице српске за славистику*, бр. 97, 2020.

Као једно од темељних начела у раду проф. Тање Поповић издваја се – најшире схваћен – бахтиновски дијалогизам. Ослањање на увид Михаила Бахтина да се до истине може доћи само кроз дијалог, приметно је већ у насловима већине њених монографија, које су превасходно компаратистички устројене: *Источни канон* (Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад, 2019), *А. С. Пушкин у дијалогу са другима (А. С. Пушкин в диалоге с другим, Издаваштво Нижнегородског университета, Большое Болдино – Нижний Новгород, 2018)*, *Стратегије приповедања* (Службени гласник, Београд, 2011), *Песници и поклоници* (Службени гласник, Београд, 2010), *Поема или модерни еп* (Службени гласник, Београд, 2010), *Потрага за скривеним смислом: компаратистичка читања* (Логос Арт, Београд, 2007), *Српска романтичарска поема* (Институт за књижевност и уметност, Београд, 1999), *Динамика традиције (Динамика традиции, Studi Slavi, Università degli studi di Pisa, Dipartimento di linguistica, No 5, Pisa, 1996)*, *Последње Сарајлијино дело* (Институт за књижевност и уметност, Београд, 1992).

Прве деценије свог научно-истраживачког рада Тања Поповић је претежно посветила српској књижевности, пре свега песништву. У овој фази бавила се теоријским и историјским темама, као и интерпретацијом поезије. У књизи *Српска романтичарска поема*, која је проистекла из њене докторске дисертације, Тања Поповић прати историју настанка и трансформације ове песничке врсте у српској књижевности, ослањајући се на теоријске ставове и проучавања о поеми руских формалиста. Проширење њених истраживања на поље поетике жанра резултираће монографијом *Поема или модерни еп*, да би потом у *Песницима и поклоницима* своју пажњу усредредила на неке од најважнијих и њој најдражих српских песника, чијим ће се остварењима и касније враћати: Лази Костићу, Милану Ракићу, Момчилу Настасијевићу, као и Дучићу, Пандуровићу, Дису, Васку Попи. Обједињујући различите приступе, Тања Поповић је пратила књижевно-историјске промене у српском песништву, заокупљена питањима књижевних праваца, историје жанрова, проучавањем књижевних поступака, европских утицаја, али и значаја традиције и наслеђа. Испитивала је стихотворни језик и песничке слике својих, како је сама назначила, *духовних сродника*, не занемарујући личне склоности и љубави, али и имајући у виду међусобне, интертекстуалне и интеркултурне везе песника и поклоника чија су је остварења заокупљала.

Отпочињање нове етапе приметно је у књизи *Потрага за скривеним смислом*, у којој се интересовање Тање Поповић помера ка прози, српској, али и светској. Метод је доминантно компаратистички, како је наглашено и у поднаслову монографије, што ће бити и оста-

ти стожер њеног приступа књижевности. Песничким истраживањима – посвећеним пушкинској традицији, Милану Ракићу и компаративној анализи односа традиционалног и модерног у делима Рада Драинца и Волта Витмена – сада се прикључује и анализа прозе. Уз разматрање апокрифа и легенди у модерној приповеци, на примерима Флобера, Црњанског, Момчила Настасијевића и Данила Киша, Тања Поповић се посвећује трагању за скривеним смислом, сагледавајући апсурд код Хармса и Гогоља или пак свет који нестаје у делима Владана Деснице, са једне стране и Џејмса Џојса, са друге. Посебну пажњу заслужује текст посвећен проблему греха – „Ф. М. Достојевски и античка трагедија“ – који приступом и предоченом анализом наговештава окосницу нове, наредне фазе, која ће свој пуни израз и уобличење добити у трима монографијама: *Стратегије приповедања*, *А. С. Пушкин у дијалогу са другима* и *Источни канон*.

У *Стратегијама приповедања* Тања Поповић се у потпуности окреће руским класицима: Пушкину, Гогољу, Толстоју и Чехову. Предмет њених истраживања овога пута је скуп наративних поступака чијом се применом постижу уверљивост и истинитост којима су тежили деветнаестовековни писци, уз истицање и доследну примену основне поставке да се *исти* уметнички поступак може користити на *неједнаке* начине, те да исто решење може добити сасвим различита значења и функције зависно од конкретног фикционалног света чији је део. Зато није довољно само препознавање одређене приповедне стратегије у конкретном делу, чиме се наратологија неретко задовољава, већ је, како то чини Тања Поповић, неопходно открити и функцију и смисао употребљеног поступка, али и његове идејне и филозофске импликације.

Ни овог пута она не занемарује компаратистику, па осим што анализира и сучељава начине досезања уметничке истине у делима Толстоја и Чехова, посвећује се, поред осталог, и односу српских приповедача – Глишића и Сремца – према Гогољу. Било да указује на тематско-мотивске сродности, поетске подударности, истоветна формална решења или интертекстуалне везе и уметнички дијалог међу ауторима, Тања Поповић увек у први план ставља функцију и циљ датог уметничког поступка. Резултат таквог приступа је чврста унутрашња повезаност предочених истраживања, која илуструју и потврђују да уверљивост и истинитост фикције није толико условљена избором теме, колико зависи од вештине освајања наративног света и владања њиме.

У *Стратегијама приповедања* присутан је и наговештај њене велике љубави према сценским уметностима: позоришту, балету и музици, с једне стране и филму, са друге. Он се очитује у тексту посвеће-

ном адаптацијама, тачније екранизацијама Гогољевог „Вија“, а анализа је превасходно усредсређена на филм *Свето место* (1990) Ђорђа Кадијевића као слободну прераду Гогољеве приче. Касније ће се Тања Поповић посветити и разматрању инсценација другог великог руског класика – Пушкина: у филму *Оњегин* британске режисерке Марте Фајнс (1999) и представама *Евгеније Оњегин* у поставкама Рима-маса Туминаса у московском *Театру Вахтангова* (2013) и Бориса Лијешевића у новосадском *Театру младих* (2017).

Наредна монографија Тање Поповић у целини је посвећена Пушкину. Настала као резултат сарадње са Државним музејом Пушкина, у суиздаваштву са Универзитетом у Нижњем Новгороду, књига *А. С. Пушкин у дијалогу са другима* део је едиције у којој резултате својих истраживања објављују аутори који се дуги низ година баве Пушкиновим стваралаштвом, а учесници су познатих *Болдинских читања* која се традиционално, већ педесет година, одржавају на Пушкиновом породичном имању у Болдину. У овој књизи су обједињена и заокружена истраживања која је проф. Поповић започела још пре двадесет и пет година, када је сачинила избор и на српски језик превела део текстова знаменитих руских формалиста о Пушкину, написавши за ту прилику и невелики предговор.

Тања Поповић је први страни научник чија је књига објављена у овој едицији, чиме се придружила најзначајнијим проучаваоцима Пушкина у Русији, што се с разлогом може сматрати круном њеног рада и постигнућа, као и својеврсним комплиментом нашој науци о књижевности. Томе у прилог, поред осталог, иде и њено вишегодишње чланство и редовно учешће на *Римским ћириловско-методијским читањима*, као и на *Гогољевским читањима*, што додатно потврђује њен углед у међународним славистичким круговима.

Први део монографије о Пушкину доминантно је интерпретативан, а чине га два текста посвећена *Евгенију Оњегину*, у којима је проф. Поповић успела да понуди нови поглед на неке аспекте овог небројано пута тумаченог романа, један текст који се бави интертекстуалним везама у Пушкиновим драмама, конкретно у *Сценама из витешких времена*, као и текст о Пушкину и формалистима. У другом делу књиге, посвећеном пушкинској традицији у српској књижевности XIX века, тачније у поезији Војислава Илића, Бранка Радичевића, Јована Јовановића Змаја, Лазе Костића, ауторка је настојала да упозна руску научну и културну јавност са дијалогом који су истакнути српски песници водили са Пушкином.

У уводном, методолошки заснованом поглављу књиге о Пушкину постулирано је успостављање *источног канона* као „друге стране једне исто тако европске традиције“. Тиме ово поглавље постаје

својеврсан мост и наговештај наредне, последње књиге проф. Поповић: *Источни канон*. Познато је, наиме, да је на књижевност православних Словена доминантно утицала Византија и, наравно, антика која јој је претходила. Притом се у виду пре свега има традиција *Slavia Orthodoxa*, то јест специфичности културне, језичке и књижевне ситуације код православних, односно јужних и источних Словена, првенствено Бугара, Руса и Срба, чије су се писменост, књижевност и култура формирале и развијале под политичким, религиозним и духовним утицајем Византије. Стога се у центру онога што Тања Поповић назива *источни канон* очекивано налазе антички и византијски модел културе, којима, како она сматра, мора бити прикључен и Пушкинов утицај и његово културно наслеђе. Пушкин је, наиме, главна фигура у развоју православних словенских књижевности, па стога мора бити и окосница источног канона.

У уводној студији монографије која је посвећена претходно постулираном *источном канону*, Тања Поповић настоји да размотри проблеме континуитета и духовног идентитета те традиције, узимајући уједно у обзир књижевност новог доба, будући да канон представља колективно памћење и неку врсту заједничког складиштења знања и достигнућа, која служе за стварање нових дела.

У *Источном канону* разматрају се, поред осталог, идеологија лепоте и побуне у *Записима из подземља* Достојевског и *Златном павиљону* Јукија Мишима, или пак свет апсурда код Винавера и Хармса. Посебну пажњу заслужује анализа казне и праштања, односно песничке и државне правде код Есхила и Михаила Булгакова. Незаобилазан, канонски аутор ове традиције несумњиво је и Иво Андрић, којем Тања Поповић посвећује студију о ликовности и телу у његовој прози. Завршни текст представља повратак њеној великој песничкој љубави – Момчилу Настасијевићу, а посвећен је хришћанским парадоксима и подвигу стварања у његовој поезији.

Значајан део рада и постигнућа проф. Поповић чини и њена приређивачка и преводилачка делатност, која је отпочела пре три деценије и резултирала књигама Симе Милутиновића Сарајлије, Јована Јовановића Змаја (у антологијској едицији *Десет векова српске књижевности* Матице српске), поменутих зборником текстова *Формалисти о Пушкину*, изабраним студијама Виктора Жирмунског *Од симболизма до акмеизма*, да би 2019. из штампе изашла и Пушкинова *Изабрана дела* у два тома, са њеним драгоценим предговором и коментарима, чиме је донекле умањен немали недостатак релевантних студија о Пушкину у нашој научној средини.

Постарала се Тања Поповић да и руској научној јавности представи српску мисао о руској књижевности, приредивши избор репре-

зентативних текстова за зборник *Сербская мысль о русской литературе* (у издању Филолошког факултета Универзитета у Београду, 2015). Студентима је обезбедила приручник и олакшала упознавање са основним књижевно-теоријским појмовима, сачинивши, са групом сарадника, *Речник књижевних термина* (Логос Арт, Београд, 2007), за који је добила награде „Веселин Лучић“ и „Иницијал“. Ово признање придружило се награди „Станислав Винавер“ из 1993. године, коју је Тања Поповић добила за своју прву објављену монографију, *Последње Сарајлијино дело*.

Била је члан уредништва више славистичких и компаратистичких часописа и периодичних публикација: *Филолошки преглед* (Београд), *Зборник Матице српске за славистику* (Нови Сад), *Poznańskie Studia Slawistyczne* (Познањ, Пољска), *Libri Magistri* (Магнитогорск, Русија), *Проблемы исторической поэтики* (Петрозаводск, Русија), *Палмпсест* (Нижњи Новгород, Русија), *Болдинские чтения* (Москва, Арзамас, Нижњи Новгород).

Не треба заборавити ни њену континуирану сарадњу са Институтом за књижевност и уметност у Београду, на којем је својевремено и започела своју научно-истраживачку каријеру, дајући свој допринос и као дугогодишњи члан уредништва *Књижевне историје*, али и многобројних тематских зборника и скупова које је Институт организовао, а на којима је учествовала и као аутор.

Вештину да компетентно, информативно, језгровито, а опет продубљено и свеобухватно пише о сложеним, безобалним темама показала је у предговорима сачињеним за нека од најзначајнијих дела светске књижевности: Музиловог *Човека без својстава*, Гогољеве *Мртве душе*, *Злочин и казну* Достојевског и, на крају, за Толстојеву *Ану Карењину*.

Посебне речи заслужују професорски и менторски рад Тање Поповић, као и њен однос према студентима. Подстичући истраживања и несебично упућујући оне који су заинтересовани у додатну литературу, посућујући им теже доступне књиге из богате личне библиотеке, позивајући младе колеге на сарадњу, упознајући их са својим колегама, угледним професорима из иностранства и дајући им своје препоруке, Тања Поповић је отварала врата и самоиницијативно помагала, не чекајући да буде замољена или упитана да помогне. Своју посвећеност сматрала је подразумеваним делом посла и позива, мада је такав приступ, нажалост, све више реткост и изузетак.

Однос и начин опхођења проф. Поповић према студентима речито илуструје наш последњи сусрет. Крајем фебруара 2020. године, у просторијама „Руског света“ на Филолошком факултету у Београду, одржала сам на њен позив гостујуће предавање студентима доктор-

ских студија, у оквиру њеног предмета Теорија прозе. Не само да је том приликом студентима исцрпно и топло представила гостујућег предавача, већ је и мене упознала са сваким слушаоцем понаособ: наводећи теме којима су се бавили на претходним нивоима студија, побрајајући њихова интересовања и научно-истраживачке планове. Пленила је те вечери својом преданошћу, несебичношћу и заинтересованосту за друге. На крају тог, показало се нашег последњег, опроштајног сусрета, отрчала је ка још једној својој великој љубави – на концерт Београдске филхармоније на Коларцу. Те вечери на програму су били Бетовенов *Гудачки квинтет оп. 135* и трећи чин Вагнеровог *Зигфрида*.

За мене, Тања Поповић је *отишла у музику*. Овога пута заувек.

Присећам се стога речи које је удовици Хермана Хесеа, три месеца након пишчеве смрти, упутио Мигел Серано. Пишући јој како је у Цириху купио Бахову *Мису Б-минор* и *Пасије по Јовану и Матеји*, Серано наводи да је, слушајући их у Београду у којем је тада службовао, имао „необично осећање да их је Херман Хесе такође слушао“. „Позајмио сам му свој слух да би могао да ужива у звуцима великих дела“, каже Серано и саветује Хесеовој супрузи да учини то исто. „Позајмите му чула и живите срећно што дуже, тако да он може да живи кроз Вас. То је ритуал који треба да изводимо за своје драге пријатеље – за оне који су већ отишли на другу обалу“.

„Ритуал“ за Тању Поповић није и не може бити само помно слушање њој тако драге музике. Он у себе мора укључити и преданост научно-истраживачком раду и стварању; посвећеност лепоти: књижевној, музичкој, балетској, позоришној, филмској; комуникативност, непресушну радну енергију, радозналост, ведрину духа, увек присутан осмех на лицу, који умањује снагу зла и ублажава недаће. Не сме, притом, бити занемарена ни њена унутрашња, духовна слобода, правдољубивост, борбеност, срчаност, бескомпромисна посвећеност истини, стална потрага за смислом.

Снагу за остварење тако захтевних постигнућа, или макар једног њиховог дела, треба тражити у наставку започетог дијалога са Тањом Поповић, угледајући се на њену отвореност ка животу и свету, а понајвише ка уметничкој лепоти из које је црпла своју непресушну енергију: енергију која не може нестати нити бити уништена ни након што је угашена свећа која је осветљавала књигу њеног живота.

Душан Иванић

УВОДНА РЕЧ НА ОТВАРАЊУ НАУЧНОГ СКУПА „КЊИЖЕВНОСТ У ДИЈАЛОГУ“

Околност да се три године по одласку Тање Поповић између нас организује научни скуп о њеном дјелу, говори по себи о мјесту које има у историји Катедре за општу књижевност и у нашој науци о књижевности – у компаратистици, славистици, историји српске књижевности, енциклопедистици, методологији проучавања... Утолико се пред разноврсношћу њеног научног дјеловања застаје као на раскрсници која упућује на много страна.

Већ од студентских дана њени су радови и њена научна интересовања обухватала књижевноисторијска, историјскопоетичка и методолошка подручја: од средњовјековних рукописа и заоставштине Симе Милутиновића Сарајлије, преко превода руских формалиста, српске романтичарске поеме, до компаративних студија и широких синтеза, карактеристичних за *Источни канон*, њену посљедњу књигу.

Већ се у текстолошком истраживању рукописа Сарајлијине *Трагедије вожда Карађорђа* приближила генетичкој критици и потом, у студији *Последње Сарајлијино дело*, прешла на поље стила, морфологије, историјске поетике и компаратистике.

Настојање да исцрпе грађу око извјесне теме потврђују истраживања српске романтичарске поеме: иза њих је преко 70 аутора, десетине часописа и листова, обимна теоријска и књижевноисторијска литература.

Наслов једне од Тањиних књига, *Потрага за скривеним смислом*, могао би бити индикатор не само њеног већ научног рада уопште: нема науке ако не открива скривено или непознато. Тања није напуштала тај пут од првих корака у својим истраживањима. Погледајмо, између осталог, прегледну студију о пушкинској традицији у српској поезији (гдје су Радичевић, Змај, Илић) или студију „Путевима српске епигеје“.

Тешко се могу уоквирити научне теме које су је опсједале, били су то велики распони, и унутар српске књижевности (жанровски, стилски, морфолошки, историјскопоетички) и у европским литературама. Чак и тамо гдје је тема била ужа, усредсређена за једно дјело (нпр. *Последње Сарајлијино дело*), истицала је везу с европским видо-кругом, односно питањима жанра, тропа и фигура, концепције лика, гдје су се, између осталих, нашли и Аристотел, и Лукач, и Жирмунски, и Балухати. Методологија проучавања књижевности, историјска поетика, поетика појединачних дјела или аутора, све је нашло мјеста у опусу Тање Поповић.

Слутећи неизвјесну будућност наставе књижевности, већ одавно је поставила питање како предавати књижевност у вријеме кризе хуманистике. Била је то стрепња професорке која је имала велик број курсева са студентима наше и опште књижевности и која лични став није утапала у просијек општости, истовремено суочена с новим методолошким и теоријским тежиштима, све удаљенијим од тежишта својствених другој половини 20. вијека.

Оно што је непоновљиво и изгубљено заувјек, Тања Поповић је носила собом велику духовну и комуникативну енергију, била драг саговорник, свестран зналац, проицљив тумач сложених историјско-поетичких процеса и великих дјела наше и свјетске књижевности. Знамо Стеријину поруку, „кратак је живот ко сан, дела су вечита тек“; вјерујемо с њим да врлине и добра дјела опстају упркос невремену нашег доба, али се тешко миримо с одласком најбољих људи у пуном стваралачком замаху, како је отишла између нас Тања Поповић.

Захвална и захтјевна у личним односима, била је и захтјевна чланица Филолошког факултета, борећи се за научно достојанство наше установе и њених сарадника, завјет који све више добија на актуелности. Тања Поповић се и по томе, прерано, придружила знаменитим личностима наше науке о књижевности и нашег Факултета.

Наш научни скуп, посвећен Тањи Поповић, срећно назван „Књижевност у дијалогу“, постаје „колевка нових снага“, свијећа која се не гаси, потврда да плод једног самопрегорног рада остаје да рађа и да живи у новим изданцима.

ПОДАЦИ О АУТОРИМА И РАДОВИМА

Ирена Шпадијер

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0000-0002-6154-4509

irena.spadijer@fil.bg.ac.rs

Борис Лијешевић

Универзитет у Новом Саду – Академија уметности

borislijesevic@gmail.com

Адријана Марчетић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0000-0002-8145-7867

amarcetic@fil.bg.ac.rs

Александар Стевић

Универзитет Лингнан, Хонг Конг - Филозофски факултет

ORCID 0000-0001-5827-7748

aleksandarstevic@ln.edu.hk

Драгана Грбић

Универзитет у Келну

ORCID 0000-0001-9389-0193

dgrbic@uni-koeln.de

Елма Халиловић

Државни универзитет и Новом Пазару

ORCID 0009-0005-5870-5657

ehalilovic@np.ac.rs

Драгана Вукићевић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
ORCID 0000-0002-9147-5452
prof.vukicevic.dragana@gmail.com

Никола Миљковић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
ORCID 0000-0002-2697-065X
nikolajmiljkovich14@gmail.com

Леон Којен

Универзитет у Београду – Филозофски факултет
lkojen@mac.com

Тихомир Брајовић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
ORCID 0000-0002-9079-1242
tihomir.brajovic@fil.bg.ac.rs

Кајоко Јамасаки

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
kaoyokoyamasaki@hotmail.com

Дуња Душанић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
ORCID 0000-0002-5227-6506
dunja.dusanic@fil.bg.as.rs

Јован Попов

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0000-0003-1232-3459

jovan.popov@fil.bg.ac.rs

Снежана Калинић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0000-0003-0995-2748

s.kalinic@fil.bg.ac.rs

Милена Ђорђијевић

Народна библиотека Србије, Београд

milena.djordjijevic@nb.rs

Срђан Вучинић

Фестивал ауторског филма, Београд

srvuc@sbb.rs

Зорица Бечановић Николић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0000-0002-9732-1075

z.b.nikolic@fil.bg.ac.rs

Жељка Јанковић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0000-0002-0339-9059

zeljka.jankovic@fil.bg.ac.rs

Владимир Зорић

Универзитет у Нотингему – Школа за културне, језичке и регионалне студије

ORCID 0000-0002- 6293-8155

vladimir.zoric@nottingham.ac.uk

Александар Купердјајев

Инсбрукски универзитет – Факултет филологије и културологије
alexander.kuperdyayev@uibk.ac.at

Марија Симоновић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет, докторске студије
ORCID 0009-0003-0942-2592
marija.simonovic@fil.bg.ac.rs

Александар Ђокановић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
ORCID 0000-0002-8517-0302
aleksandar.djokanovic@fil.bg.ac.rs; adjokanovic@gmail.com

Жанета Ђукић Перишић

Академска књига, Нови Сад
zanetadjp@gmail.com

Јасмина Радојичић

Издавачка кућа Лагуна
etnuncinte@yahoo.com

Александра Лазић-Гавриловић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
ORCID 0009-0006-4278-0019
aleksandra.lg0503@gmail.com

Наталија Лудошки

Зрењанинска гимназија
natalijaludoski@gmail.com

Оливера Жижовић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0000-0001-9980-6642

olivera.zizovic@fil.bg.ac.rs; oljazizovic@gmail.com

Наташа Марковић

ORCID 0009-0002-6440-9270

sopstvena.soba@gmail.com

Тамара Валчић Булић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

ORCID 0000-0002-8659-0229

tamara.valcic.bulic@ff.uns.ac.rs

Александра Жежељ Коцић

Самостални истраживач

ORCID 0009-0009-1351-1823

aleksandra.zezelj@gmail.com

Андријана Малоку

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0000-0003-0074-3130

andrijana.jan@gmail.com

Софија Тодоровић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет, докторске студије

ORCID 0009-0007-5109-6080

sofija.tod3@gmail.com

Јана Растегорац Вукомановић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

ORCID 0009-0001-1093-6588

janrackom@gmail.com

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.164.41.09(082)
82.09(082)

КЊИЖЕВНОСТ у дијалогу : зборник радова са научног скупа посвећен проф. др Тањи Поповић (1963–2020) поводом шездесет година од рођења, 23. и 24. новембар 2023, Универзитет у Београду – Филолошки факултет Катедра за општу књижевност и теорију књижевности / [уреднице Адријана Марчетић ... [и др.]]. - Београд : Универзитет, Филолошки факултет, 2024 (Београд : МАБ) . - 476 стр. : слика Т. Поповић ; 17 cm

Тираж 70. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад. - Summaries.

ISBN 978-86-6153-753-0

1. Марчетић, Адријана, 1961- [уредник]

а) Српска књижевност -- Зборници б) Књижевност -- Зборници

COBISS.SR-ID 159332361